

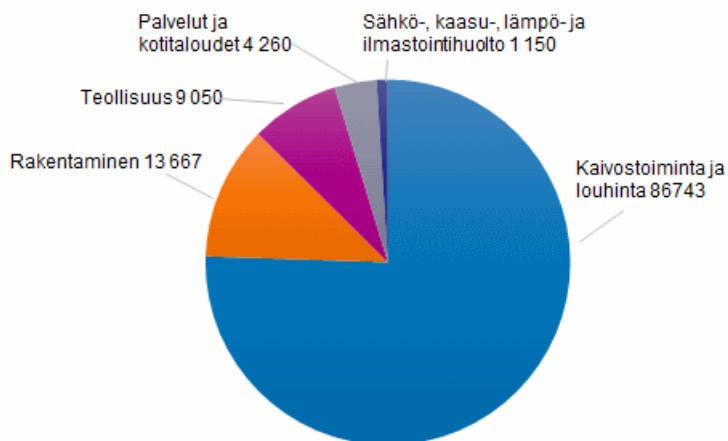
Jätetilasto 2019

Tuotannon ja kulutuksen jätteet

Vuoden 2019 jätekertymä taantui – syynä kaivannaisjätteiden ja rakentamisen jätteiden määrän väheneminen

Jätteitä kertyi vuonna 2019 yhteensä yli 116 miljoonaa tonnia. Tämä on lähes 12 miljoonaa tonnia vähemmän kuin edellisvuonna, jolloin jätekertymä oli kohonnut pääosin mineraalien kaivusta aiheutuvien jätteiden vuoksi. Vuoden 2019 vähenemä selittyi pääosin mineraalien kaivun jätemäärämuutoksella, mutta vähenemiseen vaikutti myös rakentamisen ja purkamisen jätteiden määrän väheneminen.

Jätteiden kertymät sektoreittain ja jätelajeittain vuonna 2019, 1 000 tonnia vuodessa

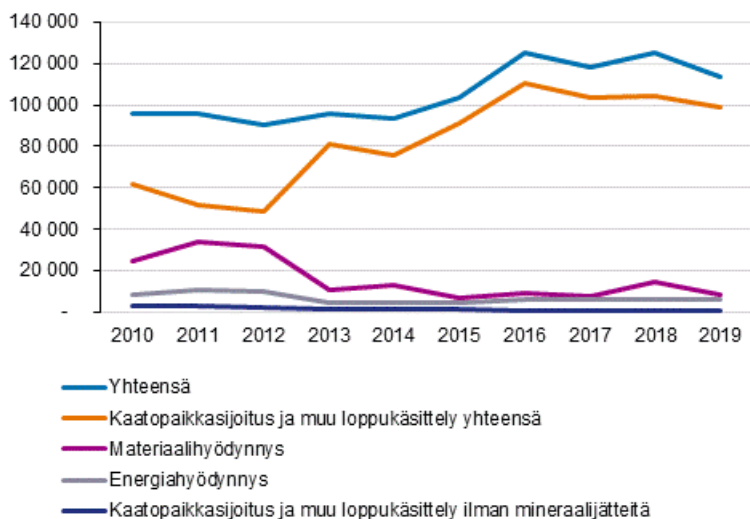

Mineraalijätteiden osuus jätteiden kokonaiskertymästä oli noin 91 prosenttia. Kaivostoiminnan ja louhinnan lisäksi mineraalijätteitä syntyi erityisesti rakentamisesta, jonka jätteistä valtaosa oli läjitettyjä ylijäämämaita. Rakentamisen mineraalijätteitä kertyi 1,8 miljoonaa tonnia edellisvuotta vähemmän, yhteensä 13,2 miljoonaa tonnia.

Teollisen tuotannon ja energiahuollon kokonaisjätemäärä kasvoi 9,9 miljoonasta tonnista 10,2 miljoonaan tonniin.

Palveluiden ja kotitalouksien yhteenlaskettu jätemäärä kasvoi tilastoinnin epätarkkuuden takia huomattavasti koska aiemmin jätehuoltoon kirjautuneita mineraalijätteitä, kuten maamassoja, jouduttiin tilastoimaan yleisemmin kunnallisten palveluiden kerryttämäksi. Palveluiden ja kotitalouksien jätemäärä nousi tästä syystä yhteensä 4,3 miljoonaa tonniin. Ilman tätä mineraalijätteiden määrän muutosta palveluiden ja kotitalouksien jätemäärä olisi noussut vain vähän.

Jätteiden käsittelytavat vuosina 2010-2019, 1 000 tonnia vuodessa

Jätteiden käsittelymäärät seurasivat jätemäärän vähenemistä. Suurin osa käsiteltävästä jätteestä oli kaivosalueille läjitettävää mineraalijätettä, sekä läjitettäviä rakentamisen maamassoja. Näitä hyödynnettiin jätemäärän vähenemisen takia materiaalina aiempia vuosia vähemmän, mikä laski materiaalihyödyntämisen osuutta, ollen kaikesta käsitellystä jätteestä 7,2 prosenttia.

Ilman mineraalijätteitä tarkasteltuna, aiempaa hieman vähemmän, 56 prosenttia jätteistä hyödynnettiin energiana. Nämä jätteet olivat pääosin puujätettä ja sekajätettä, kuten kotitalousjätettä. Materiaalina hyödyntämisen osuus nousi hieman edellisvuodesta, 33,4 prosentista 33,9 prosenttiin. Muista kuin mineraalijätteistä kaatopaikalle päättyi aiempaa enemmän, 9,2 prosenttia, mikä selittyy erilaisten lietteiden allastamisen ja läjittämisen lisääntymisellä.

Jätteiden tuonti- ja vientitietoja laskettiin Tilastokeskuksessa nyt ensimmäistä kertaa. Vuonna 2019 jätteitä tuotiin noin 1,3 ja vietiin noin 0,9 miljoonaa tonnia. Suhteessa kaikkeen käsitelyyn jätteeseen, määrät vastasivat noin 1,2 ja 0,8 prosenttia.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Jätteiden synty toimialoittain 2019, 1 000 tonnia.....	4
Liitetaulukko 2. Jätteiden käsittely 2019, 1 000 tonnia.....	5
Liitetaulukko 3. Jätteiden tuonti ja vienti 2013-2019, 1 000 tonnia.....	5
Laatuseloste: Jätetilasto.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Jätteiden synty toimialoitain 2019, 1 000 tonnia

Toimiala 2008	Jäteluokka										
	Kemialliset jätteet	Metallijätteet	Paperi- ja pahvijätteet	Puu-jätteet	Eläin- ja kasvi-jätteet	Kotitalous- ja muut sekalaiset jätteet	Lietteet	Mineraali-jätteet	Muut jätteet	Yhteensä	Josta vaarallista jätettä
TOL B, Kaivostoiminta ja louhinta	0	0	0	0	0	0	0	86 743	0	86 743	464
TOL C 10-12 Elintarvikkeiden, juomien ja tupakkatuotteiden valmistus	1	2	11	4	428	33	46	52	37	614	4
TOL 16 Sahatavaran sekä puutuotteiden valmistus	3	2	0	807	93	7	2	18	34	967	10
TOL 17-18 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus, painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	172	21	231	1 737	3	337	338	242	92	3 174	19
TOL 19-22 kocsin, öljytuotteiden ja kemikaalien valmistus	103	8	5	8	4	168	23	1 452	35	1 806	119
TOL 23 Ei metallisten mineraalituotteiden valmistus	2	68	2	2	0	9	5	283	62	432	7
TOL 24-25 Metallien jalostus ja metallituotteiden valmistus	61	70	3	6	0	61	75	1 466	2	1 745	967
TOL D, Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	5	43	0	2	0	31	29	1 036	4	1 150	192
TOL E, Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto	33	61	9	113	30	103	323	388	699	1 759	297
TOL F, Rakentaminen	0	1	0	381	1	20	0	13 239	26	13 667	287
TOL G-U, Palvelut ja hallinto	18	71	94	36	145	530	36	928	175	2 033	68
Muut toimialat (C 13-15, C 26-33)	21	48	5	18	1	24	1	187	7	312	35
Kotitaloudet	3	110	221	40	341	1 247	0	0	266	2 227	9
Yhteensä	425	504	583	3 152	1 046	2 569	878	106 034	1 438	116 630	2 478

Liitetaulukko 2. Jätteiden käsittely 2019, 1 000 tonnia

Jäteluokka	Käsittelytapa				
	Hyödyntäminen energiana	Hävityspoltto	Materiaali-hyödyntäminen	Kaatopaikkasijoitus ja muu loppukäsittely yhteensä	Yhteensä
Kemialliset jätteet	36	43	221	138	438
Metallijätteet	0	0	214	1	215
Lasijätteet	0	0	119	0	119
Paperi- ja pahvijätteet	11	0	497	0	508
Muovi ja kumi-jätteet	50	0	64	2	115
Puujätteet	2 535	3	181	3	2 722
Eläin- ja kasvijätteet	112	0	893	5	1 010
Sekalaiset, ml. kotitalousjätteet	1 950	6	231	68	2 254
Lietteet	357	6	348	568	1 280
Mineraalijätteet	329	4	4 918	98 358	103 609
Muut jätteet	345	44	508	107	1 005
Yhteensä	5 725	105	8 194	99 250	113 275
- Josta vaarallista jätettä	113	50	197	1 707	2 068

Liitetaulukko 3. Jätteiden tuonti ja vienti 2013-2019, 1 000 tonnia

Vuosi	Tuonti	Vienti
2013	772	760
2014	878	708
2015	967	674
2016	1 014	651
2017	1 223	733
2018	1 224	817
2019	1 346	935

Laatuseloste: Jätetilasto

Relevanssi

Jätetilaston laatii Tilastokeskus. Se kuuluu Suomen viralliseen tilastoon (SVT) sekä Euroopan tilastojärjestelmään (ESS). Tilasto laaditaan EU:n jätetilastoasetuksen (EU 2150/2002) ja sen korjausten ja tarkennusten mukaisesti. Suurin osa tilaston tiedoista perustuu julkisten laitosten tai toimielinten keräämiin rekisteri- ja tilastoaineistoihin. Tuottajavastuuorganisaatiot ovat myös velvoitettuja toimittamaan tietoa jatkuvasti. Yhteistyö tiedon tuottajien kanssa on vakaalla pohjalla ja tilastoinnin jatkuvuus taattu.

Jätetilastossa seurataan jätekertymien sekä jätteiden käsittelyn määriä ja näiden muutoksia. Tilasto kattaa kaikki jätteiden luokat ja jakeet kohdistettuna kansantalouden päätoimialoille ja kotitalouksiin. Tilasto on tarkoitettu yhteiskunnallisen päätöksenteon, yritysten ja muiden sidosryhmien sekä tutkimuksen tarpeisiin. Aineisto kerätään yhtenevästi koko valtakunnan alueelta, pois lukien Ahvenanmaa, jonka tiedon toimittaa Ahvenanmaan tilastoviranomainen ÅSUB. Jätteiden kertymä ja käsittely tilastoidaan erikseen. Kertymä kertoo yhden vuoden aikana valtakunnan rajojen sisällä syntyneen jätteen määrän tuhansina tonneina. Käsittelyluvut kertovat jätteen hyödyntämisestä ja hävittämisestä käsitteilytavan mukaan jaoteltuna. Jätetilaston taustaluokitteluna käytetään yleistä toimialaluokitusta. Jätteet luokitellaan tilastolainsäädännön mukaisen jäte- ja ongelmajäteluettelon sekä tilastollisen jäteluokituksen mukaan. Luokitukset ovat saatavilla osoitteessa <http://www.stat.fi/meta/luokitukset/index.html>. Jätteen käsittelyä kuvaavia R ja D – koodeja käytetään direktiivin 2008/98/EY mukaisesti.

Menetelmäkuvaus

Tilastoaineistona käytetään pääosin ympäristöhallinnon YLVA - valvonta- ja kuormitustietojärjestelmän tietoja, joita täydennetään Tilastokeskuksen kokoamalla tiedoilla. Täydentäviä tietoja saadaan muista tilastoista, valtion rekistereistä sekä mm. Työ- ja elinkeinoministeriön, Suomen ympäristökeskuksen, ELY-keskusten, tutkimuslaitosten, käsittelylaitosten ja tuottajavastuuorganisaatioiden keräämistä tiedoista. Kansalliset tarpeet pyritään huomioimaan tilaston tuotannossa. Ensisijaisesti jätetilaston kehittymistä kuitenkin ohjaa eurooppalainen tilastolainsäädäntö ja siinä asetetut vaatimukset.

Tietojen tarkkuus ja oikeellisuus

Teollisuuden toimialojen osalta jätteen kertymistä ja käsittelyistä saadaan täsmällistä valvontatietoa suoraan YLVA -järjestelmästä. Tietojen tarkistamiseen käytetään Tilastokeskuksen keräämiä tuotantomäärätietoja. Muiden toimialojen ja kotitalouksien osalta jätekertymien määrittämiseen käytetään toimialakohtaisia raportteja tai malleihin perustuvia laskentamenetelmiä. Joissakin tapauksissa eri tietolähteiden tietoja joudutaan yhdistämään. Yhdyskuntajäte jaetaan teollisuuden, palvelusektorin ja kotitalouksien jätteiksi laskentamallin avulla paperi- ja pahvijätettä lukuun ottamatta. Laskentamalli perustuu ensisijaisesti HSY:n alueella tehtyyn jätetutkimukseen. Jätteen käsittely on valvottua, luvanvaraista toimintaa, josta saadaan myös täsmällistä valvontatietoa suoraan YLVA-järjestelmän kautta. Tuottajavastuuorganisaatiot keräävät ja toimittavat tietoja tuottajavastuun alaisista jätteistä.

Jätteiden tuonti- ja vientitiedot on laskettu Tullin ulkomaankauppa-aineistoita perustuen CN-nimikkeistöön (Combined Nomenclature). CN-nimikkeistö on Euroopan yhteisön yhdistetty nimikkeistö, jonka 8-numeroisia nimikkeitä käytetään vienti-ilmoituksissa ja sisäkaupan tilastoilmoituksissa.

Ulkomaankauppätiedoista on poimittu jätteiksi luokiteltavat erät perustuen Eurostatin menetelmään. Koska jätteiden tuonti- ja vientitiedot johdetaan eri lähteestä kuin muu jätetilasto, tietojen välillä saattaa olla eroja muun muassa tiedonkeruussa käytettyjen luokitusten määrittämisestä johtuen.

Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston mittaussjakso on yksi kalenterivuosi. Jätetilastossa julkaistavat tiedot ovat lopullisia tietoja. Niitä voidaan kuitenkin muuttaa myöhemmin, esimerkiksi käsitteistön muuttuessa tai tietojen tarkentuessa. Muutoksista ilmoitetaan jätetilaston sivulla Tilastokeskuksen www-palvelussa. Jätetilaston julkistamistiedot

löytyvät Tilastokeskuksen julkistamiskalenterista verkko-osoitteesta <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>

Tietojen saatavuus ja selkeys

Jätetilaston tiedot ovat saatavilla Tilastokeskuksen www-palvelussa osoitteessa <http://www.stat.fi/til/jate/index.html>. Tilastotiedot raportoidaan kahden vuoden välein EU:n tilastovirastolle Eurostat:iin, jonka kautta tiedot päätyvät kansainvälisiin tilastotietokantoihin ja julkaisuihin.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Jätteiden kertymät ja käsittelyt ovat saatavilla keskenään vertailukelpoisina taulukoina vuodesta 2004 lähtien. Yhdyskuntajätteeksi katsottavien tukku- ja vähittäiskaupan jätteiden osalta tilastointi on tarkentunut vuoden 2015 tiedoista lähtien, mikä lisää yhdyskuntajätteiksi luokiteltujen jätteiden kokonaismäärää sekä vaikuttaa eri käsittelymuotojen välisiin suhteisiin. Jätetilastoinnin käsitteistö löytyy täsmällisesti määriteltynä jätetilastoasetuksen toimeenpanon käsikirjasta (Manual on waste statistics), joka on saatavilla verkkosivulla osoitteessa <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-ra-13-015>

Yhtenäisyys

Tilastoinnissa käytetyt kansalliset luokitukset ovat yhteensopivia eurooppalaisten luokitusten kanssa joko suoraan tai luokitusavaimen avulla. Luokitusten muutokset ja poikkeamat tilastointi- ja raportointikäytännöissä voivat aiheuttaa vaihtelua eri vuosien välillä tai vaikeuttaa tilastojen kansainvälistä vertailua.

Lisätietoja

Juha Espo 029 551 3463

Heidi Pirtonen 029 551 3583

Vastaava osastopäällikkö:

Katri Kaaja

ymparistotilinpito@stat.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Jätetilasto 2019, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute